

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2012 m. gruodžio 13 d.¹

Byla C-358/11

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

(Korkein hallinto-oikeus (Suomija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Direktyva 2008/98/EB — Pavoingos atliekos — Nebelaikymas atliekomis — Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 — Cheminių medžiagų registracija, įvertinimas, autorizacija ir apribojimai (REACH) — Medžiaga, kuriai taikomi apribojimai pagal REACH reglamento XVII priedą — Senų telefono ryšio stulpų, apdorotų vario, chromo ir arseno tirpalu, panaudojimas“

I – Įžanga

1. Europos tolimosios šiaurės tyruose išmontuoti telefono ryšio stulpai yra naudojami takui remontuoti. Kilo ginčas, nes šie stulpai anksčiau buvo apdoroti arseno junginiais medienai apsaugoti. Dabar reikia išsiaiškinti, ar toks stulpų panaudojimas neprieštarauja naujai Atliekų direktyvai² ir REACH reglamentui³.
2. Pirmiausia svarstoma, ar stulpai, kurie išmontuoti galėjo tapti atliekomis, nustojo būti atliekomis, kai buvo panaudoti takui remontuoti. Naujoje Atliekų direktyvoje yra išdėstytos taisyklės, kuriomis pirmą kartą aiškiai reglamentuojama, kada atliekos nebelaikomos atliekomis.
3. Be to, reikia atsižvelgti į REACH reglamentą, nes jame reglamentuojamas medienos apsauginių priemonių, kurių sudėtyje yra arseno, ir apdorotos medienos tvarkymas.
4. Ši byla svarbi todėl, kad joje pirmą kartą aiškinamos tam tikros nuostatos, susijusios pirmiausia su Atliekų direktyvos ir REACH reglamento santykiu. Nors reglamentas atliekomis netaikomas, tik jame galima rasti aiškių Sąjungos nuostatų dėl arseno junginiais apdorotos medienos tvarkymo.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, p. 3).

3 — 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančio Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančio Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, p. 1), redakcija su pakeitimais, padarytais 2012 m. rugsėjo 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 836/2012, kuriuo dėl švino iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) XVII priedas (OL L 252, p. 4).

II – Teisinis pagrindas

A – Teisės aktai dėl atliekų

5. Atliekų direktyvos 3 straipsnyje pateiktos įvairios sąvokos:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

1. „atliekos“ – medžiaga ar objektas, kurio turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti;

<...>

13. „pakartotinis naudojimas“ – operacija, kurios metu produktai ar sudėtinės dalys, kurie nėra atliekos, vėl naudojami tam pačiam tikslui, kuriam buvo sukurti;

14. <...>

15. „naudojimas“ – bet kokia operacija, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekų panaudojimas naudingu tikslu, pakeičiant jomis kitas medžiagas, kurios priešingu atveju būtų buvusios panaudotos konkrečiai funkcijai atlikti, arba kurios rezultatas yra tai, kad atliekos parengiamos tai funkcijai atlikti, įmonėje ar visoje ekonomikoje. II priede pateikiamas neišsamus naudojimo operacijų sąrašas;

16. „parengimas pakartotiniam naudojimui“ – naudojimo operacija tikrinant, valant ar taisant, kurios metu atliekomis tapę produktai ar produktų sudėtinės dalys parengiami taip, kad būtų vėl panaudojami be jokio kito išankstinio apdirbimo;

<...>“

6. Atliekų direktyvos 6 straipsnyje išdėstytos nuostatos dėl atliekų nebelaikymo atliekomis:

„1. Tam tikros konkrečios atliekos nustoją būti atliekomis, kaip apibrėžta 3 straipsnio 1 punkte, kai su jomis atliekama naudojimo operacija, įskaitant perdirbimą, ir jos atitinka konkrečius kriterijus, kurie turi būti parengti laikantis šių sąlygų:

- a) medžiaga ar objektas yra visuotinai naudojamas konkrečioms tikslams;
- b) tokiai medžiagai ar objektui egzistuoja rinka ar paklausa;
- c) medžiaga ar objektas tenkina techninius reikalavimus konkrečioms tikslams ir atitinka produktams taikytinus galiojančius teisės aktus bei standartus; ir
- d) naudojant medžiagą ar objektą nebus padarytas bendras neigiamas poveikis aplinkai ar žmonių sveikatai.

Prireikus į kriterijus įtraukiamos teršalų ribinės vertės ir juose atsižvelgiama į bet kokią galimą medžiagos ar objekto neigiamą poveikį aplinkai.

2. Priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, susijusios su 1 dalyje nurodytų kriterijų priėmimu ir nurodančios atliekų rūšis, kurioms taikomi tokie kriterijai, patvirtinamos pagal 39 straipsnio 2 dalyje numatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu. Be kita ko, turėtų būti apsvarstyta galimybė nustatyti specialius nebelaikymo atliekomis kriterijus, bent jau užpildams, popieriui, stiklui, metalui, padangoms ir audiniams.

3. <...>

4. Kai Bendrijos lygiu kriterijai dar nėra nustatyti pagal 1 ir 2 dalyse nurodytą procedūrą, valstybės narės gali konkrečiais atvejais nuspręsti, ar tam tikros atliekos nustojo būti atliekomis atsižvelgiant į taikytiną teisminę praktiką. <...>“

7. Atliekų direktyvos 22 konstatuojamosios dalies antroje įtraukoje sukonkretinamas 6 straipsnio įgyvendinimas:

„Šioje direktyvoje turėtų būti paaiškinta, kokiomis sąlygomis tam tikros atliekos nustoja būti atliekomis, nustatant „nebelaikymo atliekomis“ kriterijus, kurie užtikrintų aukšto lygio aplinkos apsaugą ir naudą aplinkai bei ekonomikai; galimoms atliekų kategorijoms, dėl kurių turėtų būti parengtos „nebelaikymo atliekomis“ specifikacijos ir kriterijai, be kita ko, priskiriamos statybinės ir griovimo atliekos, kai kurios pelenų ir šlakų rūšys, metalo laužas, užpildai, padangos, audiniai, kompostas, popieriaus atliekos ir stiklas. Kad būtų suteiktas „nebelaikymo atliekomis“ statusas, naudojimo operacija gali būti tiesiog atliekų patikrinimas norint įsitikinti, ar jos atitinka „nebelaikymo atliekomis“ kriterijus.“

8. Pagrindiniai atliekų tvarkymo reikalavimai išdėstyti Atliekų direktyvos 13 straipsnyje:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atliekų tvarkymas būtų atliekamas nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nepakenkiant aplinkai <...>“

B – REACH reglamentas

9. REACH reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nustatytas santykis su atliekų teisės aktais:

„[Atliekų direktyvoje] apibrėžtos atliekos nėra laikomos chemine medžiaga, mišiniu ar gaminiu, kaip apibrėžta šio reglamento 3 straipsnyje.“

10. Pagal REACH reglamento 67 straipsnio 1 dalį tam tikrų medžiagų gamybai, prekybai ir naudojimui taikomi specialūs apribojimai:

„Cheminę medžiagą – atskirą ir esančią mišinio ar gaminio sudėtyje, kuriai pagal XVII priedą taikomas apribojimas, draudžiama gaminti, tiekti rinkai arba naudoti, jei ji neatitinka to apribojimo sąlygų. <...>“

11. Pagal REACH reglamento 67 straipsnio 3 dalį valstybėms narėms leidžiama tam tikromis sąlygomis nesilaikyti šių apribojimų:

„Iki 2013 m. birželio 1 d. valstybė narė gali toliau taikyti esamus ir griežtesnius su XVII priedu susijusius cheminės medžiagos gamybos, tiekimo rinkai ar naudojimo apribojimus, jei apie šiuos apribojimus buvo pranešta pagal Sutartį. Iki 2009 m. birželio 1 d. Komisija parengia ir paskelbia šių apribojimų sąrašą.“

12. REACH reglamento 68 straipsnio 1 dalyje nustatyti apribojimai:

„Jei gaminant, naudojant ar tiekiant rinkai chemines medžiagas kyla nepriimtina rizika žmonių sveikatai ar aplinkai ir šią problemą reikia spręsti visos Bendrijos mastu, <...> iš dalies keičiamas XVII priedas nustatant naujus apribojimus arba iš dalies keičiant XVII priede nustatytus esamus apribojimus, taikomus cheminių medžiagų – atskirų ir esančių mišinių ar gaminių sudėtyje – gamybai, naudojimui arba tiekimui rinkai <...>.“

13. REACH reglamento 128 straipsnyje reglamentuojamas laisvas cheminių medžiagų, mišinių ir gaminių judėjimas bei valstybių narių kompetencija nustatyti apribojimus:

„1. Atsižvelgiant į 2 dalį, valstybės narės negali uždrausti, apriboti ar kliudyti gaminti, importuoti, tiekti rinkai arba naudoti cheminę medžiagą – atskirą ar esančią mišinio ar gaminio sudėtyje, kuriai taikomas šis reglamentas, jei ji atitinka šio reglamento reikalavimus ir tam tikrais atvejais Bendrijos teisės aktus, priimtus šiam reglamentui įgyvendinti.

2. Nė viena šio reglamento nuostata nekliudo valstybėms narėms taikyti esamas ar nustatyti nacionalines taisykles, skirtas apsaugoti darbuotojus, žmonių sveikatą ir aplinką, taikomas tais atvejais, kai šiuo reglamentu nėra suderinti cheminės medžiagos gamybos, tiekimo rinkai ar naudojimo reikalavimai.“

14. Šiuo atveju pirmiausia yra svarbūs arseno junginiams pagal XVII priedo 19 punktą taikomi apribojimai, perimti iš Direktyvos 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo⁴:

„Arseno junginiai

<...>

3. Negali būti naudojami medienai apsaugoti. Be to, taip apdorota mediena negali būti tiekiama rinkai.

4. Nukrypstant nuo 3 punkto:

a) <...>

b) pagal a papunktį pramonės įrenginiuose CCA [vario, chromo ir arseno] tirpalu apdorota mediena gali būti parduodama profesionaliam arba pramoniniam naudojimui, jeigu yra užtikrintas medienos struktūrinis vientisumas, kad nekiltų pavojus žmonių ar gyvulių saugai, ir jeigu per medienos naudojimo laikotarpį mažai tikėtina, jog visuomenė turėtų odos sąlytį su tokia mediena. Taip apdorota mediena yra skirta naudoti:

— <...>

— tiltams ir tiltų statybos darbams,

— kaip statybinė mediena gėlo vandens zonose ir sūriuose vandenyse, pvz., prieplaukoms arba tiltams,

— <...>

c) <...>

d) a papunktyje nurodyta apdorota mediena negali būti naudojama:

— <...>

— ten, kur galimas pakartotinis jos sąlytis su oda,

4 — 1976 m. liepos 27 d. Tarybos direktyva (OL L 262, p. 201; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 3 t., p. 317).

— <...>

5. <...>

6. Mediena, apdorota C tipo CCA [tirpalais], Bendrijoje naudota iki 2007 m. rugsėjo 30 d. arba rinkai pateikta pagal 4 punktą:

— gali būti naudojama arba iš naujo naudojama laikantis 4 punkto b, c ir d papunkčiuose išvardytų sąlygų,

— <...>

7. Valstybės narės kitų tipų CCA tirpalais apdorotą medieną, Bendrijoje naudotą iki 2007 m. rugsėjo 30 d., gali leisti:

— naudoti arba iš naujo panaudoti laikantis 4 punkto b, c ir d papunkčiuose išvardytų sąlygų,

— <...>“

III – Faktinės aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

15. *Raittijärven* takas eina maždaug 35 kilometrus per Šiaurės Suomijoje esančios Ennontekiö savivaldybės teritoriją. Pirmoji apie 4,4 km ilgio tako atkarpa eina per *Natura 2000* tinklui nepriklausančią teritoriją. Likusi tako dalis veda per 264 892 hektarų ploto „Käsivarren erämaa“ teritoriją, priklausančią *Natura 2000* tinklui.

16. 2008 m. ir 2009 m. *Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri-vastuualue* (Centrinė Laplandijos pramonės, transporto ir aplinkos tarnyba, Transporto ir infrastruktūros skyrius, toliau – Kelių priežiūros tarnyba) atliko *Raittijärven* tako remonto darbus. Ji neprieštaravo, kad CCA tirpalu impregnuota mediena būtų naudojama tako pagrindu.

17. Remiantis Centrinės Suomijos aplinkos apsaugos tarnybos išvadomis, impregnuoti skirto CCA tirpalo sudėtyje yra chromo, vario ir arseno veikliųjų medžiagų. Iki 1985 m. daugiausia naudotas B tipo tirpalas. Vėliau pradėtas naudoti C tipo tirpalas.

18. Iki 2007 m. apdorota mediena naudota kaip telefono ryšio stulpai. 2008 m. ir 2009 m. ji panaudota kaip medinio tako pagrindas maždaug 3,9 km ilgio tako atkarpoje. Kelių priežiūros tarnyba įtikinamai teigia, kad atkarpa driekiasi pelkėta vietoje. Tačiau, kaip nurodyta prašyme priimti prejudicinį sprendimą, apdorota mediena nenaudota prie šaltinių ir upelių ar netoli jų ir gruntinio vandens zonose. Centrinė aplinkos apsaugos tarnyba daro išvadą, kad veikliosios medžiagos iš medinio tako konstrukcijos, nors ir lėtai, gali patekti į aplinką.

19. 2008 m. spalio 17 d. prašymu aplinkosaugos organizacija *Lapinluonnonsuojelupiiri ry* (Laplandijos regiono gamtos apsaugos asociacija, toliau – Gamtos apsaugos asociacija) kreipėsi į Aplinkos apsaugos tarnybą, kad ši uždraustų Kelių priežiūros tarnybai naudoti *Raittijärvi* tako remontui medieną, apdorotą arseno junginiu ar kita toksiška medžiaga.

20. Aplinkos apsaugos tarnyba prašymą atmetė, tačiau pagal Gamtos apsaugos asociacijos skundą *Vaasan hallinto-oikeus* (Vaasa administracinis teismas) panaikino Aplinkos apsaugos tarnybos sprendimą. Dėl to kelių priežiūros tarnyba pateikė apeliacinį skundą *Korkein hallinto-oikeus* (Suomijos vyriausiasis administracinis teismas). Taigi šis teismas pateikė Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar iš aplinkybės, kad atliekos buvo kvalifikuotos kaip pavojingos atliekos, galima tiesiogiai daryti išvadą, jog naudojant medžiagą ar objektą padaromas bendras neigiamas poveikis aplinkai ar žmonių sveikatai, kaip tai suprantama pagal Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalies d punktą? Ar pavojingos atliekos taip pat gali nustoti būti atliekomis, jeigu įvykdomos Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalies sąlygos?
2. Ar aiškinant sąvoką „atliekos“, pirmiausia įvertinant pareigą šalinti medžiagą ar gaminį, reikia skirti reikšmės aplinkybei, jog pagal REACH reglamento 67 straipsnyje nurodytą XVII priedą, laikantis tam tikrų sąlygų, leidžiama pakartotinai panaudoti gaminį, kuris yra vertinimo objektas? Jei taip, kokia reikšmė turi būti skiriama šiai aplinkybei?
3. Ar REACH reglamento 67 straipsniu buvo suderinti reikalavimai, susiję su gamyba, tiekimu rinkai arba naudojimu, kaip tai suprantama pagal REACH reglamento 128 straipsnio 2 dalį, todėl XVII priede nurodytų preparatų ar gaminių naudojimas negali būti uždraustas, remiantis aplinkos apsaugą reglamentuojančiais nacionalinės teisės aktais, jei šie apribojimai nebuvo paskelbti Komisijos parengtame sąrašė pagal REACH reglamento 67 straipsnio 3 dalį?
4. Ar REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunktyje įtvirtintas CCA tirpalų apdorotos medienos naudojimo tikslų sąrašas turi būti aiškinamas taip, kad galimi naudojimo tikslai jame įvardyti kaip baigtinis sąrašas?
5. Ar šioje byloje nagrinėjamas medienos naudojimas medinio tako atramai gali būti prilyginamas ketvirtajame klausime minėtame sąrašė nurodytiems naudojimo tikslams, todėl šis naudojimas gali būti leidžiamas remiantis REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunkčiu, jeigu įvykdytos kitos būtinos sąlygos?
6. Į kokias aplinkybes reikia atsižvelgti vertinant, ar galimas pakartotinis sąlytis su oda, kaip tai suprantama pagal REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies d papunktį?
7. Ar šeštajame klausime minėtoje nuostatoje pavartotas žodis „galimas“ reiškia, kad pakartotinis sąlytis su oda turi būti galimas teoriškai, ar vis dėlto šis sąlytis turi būti tikėtinas bent tam tikru mastu?“

21. Byloje rašytines pastabas pateikė Kelių priežiūros tarnyba, Gamtos apsaugos asociacija, Austrijos Respublika, Suomijos Respublika ir Europos Komisija. Teismo posėdis nevyko.

IV – Teisinis vertinimas

A – Prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinum ir apimtis

22. Iš pirmo žvilgsnio galėtų būti abejojama dėl *Korkein hallinto-oikeus* pateiktuose klausimuose nurodytų nuostatų taikytinumo laiko atžvilgiu. Kaip jis nurodo, darbai, dėl kurių kilo ginčas, buvo atlikti 2008 m. ir 2009 m., o Gamtos apsaugos asociacija skundą pateikė 2008 m. spalio 17 dieną. Pagal naujosios Atliekų direktyvos 40 straipsnio 1 dalį direktyva turėjo būti įgyvendinta iki 2010 m. gruodžio 12 dienos; iki tol pagal naujosios direktyvos 41 straipsnį tebegaliojo ankstesnė Atliekų

direktyva⁵. Pagal REACH reglamento 141 straipsnio 4 dalį reglamento 67 straipsnis ir XVII priedas taikomi tik nuo 2009 m. birželio 1 dienos.

23. Tačiau atsakydamas į Teisingumo Teismo paklausimą *Korkein hallinto-oikeus* nurodė, kad jam yra svarbūs teisės aktai jo sprendimo priėmimo metu. Todėl atsakymas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą turėtų būti grindžiamas tuo metu taikytiniais teisės aktais, pirmiausia jau minėta REACH reglamento redakcija⁶.

24. Reikėtų pridurti, kad *Korkein hallinto-oikeus* dar nenustatė, ar aptariami telefono ryšio stulpai yra atliekos, tačiau su tuo susijusių klausimų Teisingumo Teismui nepateikė.

25. Vis dėlto atsakymuose į pirmąjį ir antrąjį klausimus daroma prielaida, kad stulpai visų pirma būtų laikytini atliekomis, nes kitu atveju Atliekų direktyva būtų netaikytina. Kita vertus, atsakymuose į kitus klausimus dėl REACH reglamento daroma prielaida, kad stulpai nėra atliekos. Reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad jis netaikomas atliekoms. Todėl atsakant į pirmuosius du klausimus reikia daryti prielaidą, kad stulpai yra atliekos, bet atsakant į kitus klausimus – kad jie nėra arba jau nebėra atliekos.

B – Dėl ketvirtąjo–septintojo klausimų – naudojimo sąlygos

26. Pirmiausia norėčiau išnagrinėti, kokiomis sąlygomis leistina CCA tirpalu apdorotą medieną naudoti mediniam takui įrengti pagal REACH reglamento 67 straipsnio 1 dalį ir XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunktį, kaip nurodyta ketvirtajame, penktajame, šeštajame ir septintajame klausimuose.

27. Pagal REACH reglamento 67 straipsnio 1 dalį ir XVII priedo 19 punkto 3 dalį arseno junginiai negali būti naudojami kaip medienos apsaugos priemonės. Be to, taip apdorota mediena negali būti tiekiama rinkai.

28. Tačiau yra įvairių šio draudimo išimčių. Šiuo atveju galėtų būti taikytinos REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 6 ir 7 dalių pirmosios įtraukos. Pagal 6 dalį mediena, apdorota C tipo CCA tirpalais, Bendrijoje naudota iki 2007 m. rugsėjo 30 d., gali būti naudojama arba iš naujo naudojama laikantis 4 punkto b, c ir d papunkčiuose išvardytų sąlygų. Pagal 7 dalį valstybės narės kitų tipų CCA tirpalais apdorotą medieną gali leisti naudoti laikantis tų pačių sąlygų. Suomijos teigimu⁷, toks leidimas yra suteiktas B tipo CCA tirpalams.

29. Kaip nurodyta prašyme priimti prejudicinį sprendimą, iki 2007 m. mediena naudota kaip telefono ryšio stulpai, o dabar ji naudojama ne iš naujo, bet kita forma. Taigi toks naudojimas yra leistinas arba gali būti leidžiamas, jeigu laikomasi XVII priedo 19 punkto 4 dalies b, c ir d papunkčiuose nurodytų sąlygų.

30. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti XVII priedo 19 punkto 4 dalies b ir d papunkčius.

31. Pagal XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunktį apdorota mediena gali būti parduodama profesionaliam arba pramoniniam naudojimui, be kita ko, tiltams ir tiltų statybos darbams (antra įtrauka), kaip statybinė mediena gėlo vandens zonose (trečia įtrauka) ir žemės sulaikymo konstrukcijoms (aštunta įtrauka), jeigu yra užtikrintas medienos struktūrinis vientisumas, kad nekiltų pavojus žmonių ar gyvulių saugai, ir jeigu per medienos naudojimo laikotarpį mažai tikėtina, kad visuomenė turėtų odos sąlytį su tokia mediena.

5 — 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB dėl atliekų (OL L 114, p. 9).

6 — Žr. 3 išnašą.

7 — Rašytinių pastabų 15 išnaša.

32. Klausimas dėl sąlyčio su oda dar kartą keliamas XVII priedo 19 punkto 4 dalies d papunkčio antroje įtraukoje, kurioje nurodyta, kad apdorota mediena negali būti naudojama ten, kur galimas pakartotinis jos sąlytis su oda.

1. Dėl ketvirtąjo klausimo – REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunkčio baigtinis pobūdis

33. Kadangi naudojimas medinio tako atramai konkrečiai nenurodytas, nagrinėjant ketvirtąjį klausimą reikia išsiaiškinti, ar galimų naudojimo būdų sąrašas REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunktyje yra baigtinis.

34. Kaip rodo REACH reglamento 68 straipsnis, bendras draudimas naudoti arseno junginius kaip medienos apsaugos priemonę yra grindžiamas teisės aktų leidėjo vertinimu, kad jie sukelia nepriimtina riziką žmonių sveikatai. Taigi draudimo išimčių negalima aiškinti plačiai. Todėl visi proceso dalyviai teisingai teigia, kad šioje nuostatoje išvardyti naudojimo būdai yra ne pavyzdžiai, bet baigtinis sąrašas.

35. Atsižvelgiant į tai, REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunktyje pateiktas CCA tirpalu apdorotos medienos naudojimo tikslų sąrašas turi būti aiškinamas taip, kad visi galimi naudojimo tikslai jame įvardyti kaip baigtinis sąrašas.

2. Dėl penktojo klausimo – medinis takas kaip leistinas naudojimo būdas

36. Tai veda prie penktojo klausimo, t. y. ar apdorotos medienos naudojimas medinio tako pagrindui yra leistina naudojimo paskirtis pagal REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunktį. Šiuo atžvilgiu prašyme priimti prejudicinį sprendimą pirmiausia minimas leistinas naudojimas tiltams.

37. Jeigu yra abejonių dėl apribojimų pagal REACH reglamento XVII priedą aiškinimo, naudingų paaiškinimų paprastai galima rasti nuostatų, kuriomis nustatomas apribojimas pagal 69–73 straipsniuose nurodytą procedūrą, priėmimo dokumentuose. Per šią procedūrą nustatomas tokio apribojimo mokslinis pagrindimas⁸.

38. Tačiau REACH reglamento XVII priedo 19 punkte nurodyti arseno junginių naudojimo apribojimai nebuvo nustatyti pagal šią procedūrą – priimant pirminę reglamento redakciją jie buvo perimti iš Direktyvos 76/769⁹. Dabartinės REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunkčio nuostatos į minėtą direktyvą buvo įterptos Direktyva 2003/2/EB¹⁰. Tačiau pastarojoje direktyvoje ir joje nurodytose Toksiškumo, ekotoksiškumo ir aplinkos mokslinio komiteto nuomonėse¹¹ nėra reikšmingų aplinkybių, konkrečiai susijusių su leidimu naudoti apdorotą medieną tiltams.

39. Kalbant apie struktūrą ir funkciją, pažymėtina, kad medinis takas ir tilto konstrukcija turi daug panašumų. Kaip matyti iš byloje esančių nuotraukų, medinis takas dažnai tiesiamas pelkėtose vietovėse, kuriose net gali būti stovinčio vandens. Tačiau negalima atmesti galimybės, kad kitose vietose jis gali turėti veikiau sutvirtinto tako pobūdį be konkrečios tilto funkcijos.

8 — Paaiškinta Reglamente (ES) Nr. 836/2012, kuris nurodytas 3 išnašoje.

9 — Nurodyta šios išvados 4 punkte.

10 — 2003 m. sausio 6 d. Komisijos direktyva dėl arseno pardavimo ir naudojimo apribojimų (dešimtą kartą su technikos pažanga derinanti Tarybos direktyvą 76/769/EEB) (OL L 4, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 31 t., p. 58).

11 — Tai „Opinion on the report by WS Atkins International Ltd (vol. B) „Assessment of the risks to health and to the environment of arsenic in wood preservatives and of the effects of further restrictions on its marketing and use“ expressed at the 5th CSTE plenary meeting, Brussels, 15 September 1998“ (http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/opinions/sctee/sct_out18_en.htm) ir „Position Paper on: Ambient Air Pollution by Arsenic Compounds – Final Version, October 2000. Opinion expressed at the 24th CSTE plenary meeting, Brussels, 12 June 2001“ (http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/opinions/sctee/sct_out106_en.htm).

40. Tačiau lemiamas faktorius turėtų būti tai, kad pavojaus aplinkai ir poreikio naudoti apdorotą medieną požiūriu medienos naudojimas mediniam takui yra panašus į jos naudojimą įprastam tiltui. Abiem atvejais medis naudojamas drėgnoje aplinkoje, todėl, viena vertus, atsiranda poreikis medieną apsaugoti, o kita vertus, taip pat yra rizika, kad CCA tirpalas išsiskirs atitinkamuose vandenyse.

41. Todėl šiuo atveju CCA tirpalu apdorotos medienos naudojimas medinio tako pagrindui gali būti laikomas naudojimu „tiltams“, kaip tai suprantama pagal REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunkčio antrą įtrauką.

3. Dėl šeštojo ir septintojo klausimų – sąlytis su oda

42. Šeštasis ir septintasis klausimai susiję su draudimo naudoti apdorotą medieną ten, kur galimas *pakartotinis* jos sąlytis su oda, kaip nurodyta REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies d papunkčio antroje įtraukoje, išaiškinimu.

43. Iš esmės svarbu tai, kaip reikėtų suprasti sąvoką „galimas“.

44. Formuluotė yra aiški: pakartotinio odos sąlyčio su apdorota mediena rizika yra nepriimtina.

45. Tačiau jeigu tai reikštų bet kokią galimą riziką, leistinas naudojimas praktiškai būtų neįmanomas. Iš tiesų niekuomet negalima visiškai atmesti tokios rizikos.

46. Minėtos Direktyvos 2003/2 trečioje konstatuojamojoje dalyje visų pirma nurodoma grėsmė vaikų sveikatai naudojant CCA apdorotą medieną žaidimų aikštelių įrengimuose. Remiantis tuo galima daryti išvadą, kad pakartotinio sąlyčio su oda rizika turi būti panašaus lygio. Tačiau aštuntoje konstatuojamojoje dalyje nurodomas atsargumo principas, todėl darytina prielaida, kad teisės aktų leidėjas siekė platesnio masto apsaugos.

47. Tai matyti atlikus palyginimą su REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies b punkte nurodyta apdorotos medienos naudojimo sąlyga. Pagal ją per medienos naudojimo laikotarpį turi būti *mažai tikėtina*, jog visuomenė turėtų odos sąlytį. Tai irgi yra kriterijus, kurį norėtų taikyti Kelių priežiūros tarnyba ir Suomija.

48. Tačiau akivaizdu, kad žalos rizika vienkartinio odos sąlyčio atveju yra mažesnė nei pakartotinio sąlyčio atveju. Todėl priimtina liekamoji pakartotinio odos sąlyčio rizika turi būti *mažesnė* nei vien mažai tikėtino odos sąlyčio rizika.

49. Apie šios leistinos, bet labai nedidelės, liekamosios rizikos lygį galima spręsti iš kitos REACH reglamento formuluotės, t. y. kad tikimybė įprastomis ar pagrįstai numanomomis naudojimo sąlygomis yra labai maža¹² – tai iš esmės atitinka Komisijos požiūrį.

50. Priimtina liekamąją riziką charakterizuoja du elementai. Pirma, gali būti tik labai maža tikimybė, kad rizika materializuosis. Paprastai tokia maža galimybė yra toleruojama. Antra, yra sąlygos, kuriomis ši galimybė toleruojama, t. y. įprastos ar pagrįstai numanomos naudojimo sąlygos. Negalima atmesti galimybės, kad kitomis sąlygomis, kurios turėtų būti neįprastos arba pagrįstai nenumanomos, būtų toleruojama didesnė tikimybė. Tačiau tokia rizika būtų hipotetinė ir įprastai nepateisintų apsauginių priemonių¹³.

12 — REACH reglamento XI priedo 3.2 punkto c papunkčio ii įtrauka.

13 — 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Monsanto Agricoltura Italia ir kt.* (C-236/01, Rink. p. I-8105, 106 punktas), 2004 m. vasario 5 d. Sprendimas *Greenham ir Abel* (C-95/01, Rink. p. I-1333, 43 punktas), 2004 m. gruodžio 2 d. Sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus* (C-41/02, Rink. p. I-11375, 52 punktas) ir 2010 m. sausio 28 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-333/08, Rink. p. I-757, 91 punktas). Be to, žr. 2001 m. balandžio 5 d. ELPA Teismo sprendimą *ELPA priežiūros institucija prieš Norvegiją* (E-3/00, EFTA Court Reports 2000–2001, p. 73, 36–38 punktai).

51. Todėl į šeštąjį ir septintąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad C tipo CCA tirpalu apdorotos medienos naudojimas pagal REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies d papunkčio antrą įtrauką draudžiamas, jeigu pakartotinio sąlyčio su oda tikimybė įprastomis ar pagrįstai numanomomis naudojimo sąlygomis nėra labai maža.

52. Pagrindinėje byloje reikia išsiaiškinti, kaip mediniai takai naudojami ir ar tuo remiantis galima neatsižvelgti į pakartotinio sąlyčio su oda tikimybę. Prireikus gali būti svarbu išnagrinėti galimus naudojimo pokyčius siekiant nustatyti, ar dėl jų pakankamai sumažėja tikimybė. Jei tai neįmanoma, apdorotos medienos naudojimas mediniams takams draudžiamas pagal REACH reglamento XVII priedo 19 punkto 4 dalies d papunktį.

53. Praktiškai pirmiausia gali būti svarbu, ar šiais mediniais takais pėstieji apskritai naudojami arba ar greta medinio tako yra sustojimo vietų, kuriomis naudojami transporto priemonių, kurioms leidžiama važiuoti taku – atrodo, tai nedidelės visureigės transporto priemonės, – naudotojai. Saugos užtikrinimo tikslais galbūt galima apsvarstyti išpėjamųjų ženklų naudojimą arba po kelio paviršiumi esančių telefono ryšio stulpų kraštų nupjovimą ar uždengimą taip, kad nebūtų įmanoma ant jų užlipti.

C – Dėl trečiojo klausimo – griežtesnės nacionalinės apsaugos priemonės

54. Trečiuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar greta aptartų REACH reglamento 67 straipsnyje ir XVII priedo 19 punkte nustatytų reikalavimų galima priimti nacionalines taisykles. Siekiant atsakyti į šį klausimą taip pat reikia daryti prielaidą, kad aptariamais telefono ryšio stulpais nėra atliekos, todėl REACH reglamentas taikytinas.

55. Pagal REACH reglamento 1 straipsnį reglamento tikslai yra „užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, taip pat laisvą cheminių medžiagų <...> judėjimą, tuo pačiu didinant konkurencingumą ir skatinant inovacijas“¹⁴. Laisvas judėjimas vidaus rinkoje visų pirma užtikrinamas tuo, kad pagal REACH reglamento 128 straipsnio 1 dalį valstybės narės negali uždrausti, apriboti ar kliudyti naudoti cheminę medžiagą – atskirą ar esančią gaminio sudėtyje, kuriai taikomas šis reglamentas, jeigu ji atitinka šio reglamento reikalavimus ir tam tikrais atvejais Sąjungos teisės aktus, priimtus šiam reglamentui įgyvendinti.

56. Tačiau pagal REACH reglamento 128 straipsnio 2 dalį nė viena šio reglamento nuostata nekliudo valstybėms narėms taikyti esamas ar nustatyti nacionalines taisykles, skirtas apsaugoti darbuotojus, žmonių sveikatą ir aplinką, taikomas tais atvejais, kai šiuo reglamentu nėra suderinti naudojimo reikalavimai.

57. Todėl svarbu tai, ar apdorotos medienos naudojimas mediniam takui įrengti buvo suderintas su REACH reglamento 67 straipsniu ir XVII priedo 19 punktu.

58. Pagal REACH reglamento 67 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį cheminę medžiagą – atskirą ar gaminio sudėtyje, kuriai pagal XVII priedą taikomas apribojimas, draudžiama naudoti, jeigu ji neatitinka to apribojimo sąlygų.

59. Nustatomi apribojimai išvardyti kaip baigtinis sąrašas. Pagal juos arseno junginiais apdorota mediena gali būti naudojama, jeigu tenkinamos išvardytų bendro draudimo ją naudoti išimčių taikymo sąlygos. Todėl šiomis nuostatomis nepalikta jokios galimybės nacionaliniuose teisės aktuose nustatyti papildomų reikalavimų, kaip nurodyta REACH reglamento 128 straipsnio 2 dalyje.

¹⁴ — 2009 m. liepos 7 d. Sprendimas *S.P.C.M. ir kt.* (C-558/07, Rink. p. I-5783, 35 ir 44 punktai).

60. Tokia išvada atitinka tai, kaip Teisingumo Teismas aiškina Direktyvą 76/769, iš kurios buvo perimti arseno junginių naudojimo draudimai. Remiantis tuo aiškinimu, valstybė narė negali nustatyti kitų nei direktyvoje numatytų produkto, kurio veiklioji medžiaga (šiuo atveju arseno junginys) įrašyta į minėtos direktyvos I priedą, naudojimo sąlygų¹⁵.

61. Iš šio prejudicinio klausimo formuluotės matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, jog REACH reglamento 128 straipsnio 2 dalyje nurodyto suderinimo atveju nacionalinės nuostatos gali būti taikomos tik pagal 67 straipsnio 3 dalį. Ši nuostata leidžia valstybėms narėms laikinai iki 2013 m. birželio 1 d. taikyti esamus ir griežtesnius apribojimus, tačiau Komisijai turi būti apie juos pranešta. Vis dėlto remiantis pačios Suomijos pateikta informacija ji nepranešė apie tokias priemones¹⁶.

62. Tokios griežtesnės nuostatos būtų Direktyvoje 98/34¹⁷ nurodytų techninių reglamentų pobūdžio ir galėtų trukdyti laisvam prekių judėjimui. Todėl pranešimas Komisijai, išskyrus griežtesnių aplinkos apsaugos nuostatų pagal SESV 193 straipsnį atvejį¹⁸, yra būtina REACH reglamento 67 straipsnio 3 dalyje nurodytų nuostatų taikymo sąlyga¹⁹.

63. Be to, Komisija teisingai remiasi REACH reglamento 129 straipsnyje nustatyta apsaugos sąlyga, pagal kurią valstybės narės tam tikromis sąlygomis gali imtis skubių priemonių, ir SESV 114 straipsnio 5 dalimi, pagal kurią valstybės narės gali taikyti griežtesnes priemones, pagrįstas naujais mokslo įrodymais. Nė viena iš šių galimybių šiuo atveju nepasinaudota.

64. Todėl į trečiąjį klausimą reikėtų atsakyti taip, kad REACH reglamento 67 straipsniu ir XVII priedu yra derinami reikalavimai, susiję su šiame priede išvardytų preparatų ir gaminių gamyba, tiekimu rinkai arba naudojimu, kaip tai suprantama pagal reglamento 128 straipsnio 2 dalį, todėl griežtesni nacionaliniai jų naudojimo apribojimai galimi tik pagal reglamentą, pavyzdžiui, 129 straipsnį, ir pagal SESV 114 straipsnio 5 dalį.

D – Dėl pirmųjų dviejų klausimų

65. Atsakant į pirmuosius du klausimus reikia daryti prielaidą, kad išmontuoti telefono ryšio stulpai iš pradžių tapo pavojingomis atliekomis. Pateikdamas pirmąjį klausimą *Korkein hallinto-oikeus* norėtų sužinoti, ar stulpai gali nustoti būti atliekomis, jeigu įvykdomos naujosios Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalies sąlygos, ir pirmiausia, ar taip būtų ir tuo atveju, jeigu stulpai dėl apdoravimo medienos apsaugos medžiagomis turėtų būti laikomi pavojingomis atliekomis. Antrasis klausimas susijęs su REACH reglamento nuostatų reikšme apdorotos medienos naudojimui šiuo atžvilgiu.

66. Kaip toliau nurodysiu, klausimas, ar apdorota mediena šiuo atveju nustoja būti atliekomis, turi būti sprendžiamas ne pagal Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. pirmą poskyrį), bet vien pagal 6 straipsnio 4 dalies pirmą sakinį (šiuo klausimu žr. antrą poskyrį). Tačiau tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui būtų galima pateikti naudingą atsakymą²⁰, pagal pastarąją nuostatą, t. y. remdamasi Teisingumo Teismo praktika, išnagrinėsiu abu klausimus (šiuo klausimu žr. trečią poskyrį).

15 — 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Cindu Chemicals ir kt.* (C-281/03 ir C-282/03, Rink. p. I-8069, 49 punktą).

16 — Suomijos rašytinių pastabų 14 išnaša.

17 — 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, nustatanti informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarką (OL L 204, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337).

18 — 2011 m. liepos 21 d. Sprendimas *Azienda Agro-Zootecnica Franchini ir Eolica di Altamura* (C-2/10, Rink. p. I-6561, 53 punktą).

19 — Dėl Direktyvos 98/34: 1996 m. balandžio 30 d. Sprendimas *CIA Security International* (C-194/94, Rink. p. I-2201, 45–54 punktai), 2005 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *Lidl Italia* (C-303/04, Rink. p. I-7865, 23 punktą) ir 2010 m. balandžio 15 d. Sprendimas *Sandström* (C-433/05, Rink. p. I-2885, 43 punktą).

20 — Dėl būtinybės prašymą priimti prejudicinį sprendimą aiškinti siekiant naudingo atsakymo žr. 1979 m. liepos 12 d. Sprendimą *Union Laitière Normande* (244/78, Rink. p. 2663, 5 punktą), 1990 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *SARPP* (C-241/89, Rink. p. I-4695, 8 punktą) ir 2008 m. sausio 29 d. Sprendimą *Promusicae* (C-275/06, Rink. p. I-271, 42 punktą).

1. Dėl Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalies

67. Pagal Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalį tam tikros *konkrečios* atliekos nustoja būti atliekomis, kai su jomis atliekama naudojimo operacija ir jos atitinka konkrečius kriterijus, *parengtinus* laikantis keturių nurodytų sąlygų. Taigi šioje nuostatoje tiesiogiai nenurodytos sąlygos, kuriomis atliekos nustoja būti atliekomis, tačiau nurodytas pagrindas, kuriuo remiantis šis klausimas gali būti išspręstas konkrečių atliekų atžvilgiu²¹.

68. Konkrečių taisyklių, kuriomis būtų paaiškinta, kada tam tikros atliekos nustoja būti atliekomis, poreikį patvirtina Atliekų direktyvos 22 konstatuojamosios dalies antra įtrauka. Joje, be kita ko, nurodytos galimos atliekų kategorijos, kurioms galima nustatyti tokias specifikacijas.

69. Todėl be konkretinančių įgyvendinimo nuostatų Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalis nėra pagrindas nustatyti, ar tam tikros atliekos nebelaikytinos atliekomis.

70. Atliekų direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad įgyvendinimo priemonės priima Sąjunga pagal reguliavimo procedūrą su tikrinimu. Šiuo metu yra priemonė tam tikrų rūšių metalo laužui²² ir tyrimai dėl kitų priemonių²³. Tačiau dėl medienos, įskaitant chemiškai apdorotą medieną, galiojančių priemonių nėra, visų pirma todėl, kad pakartotinio naudojimo nauda, palyginti su deginimu energijai gaminti, atrodo, nedidelė²⁴.

71. Todėl Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalis pagrindinėje byloje netaikytina.

2. Dėl Atliekų direktyvos 6 straipsnio 4 dalies pirmo sakinio

72. Atliekų direktyvos 6 straipsnio 4 dalies pirmame sakinyje nustatyta, kad valstybės narės gali konkrečiais atvejais nuspręsti, ar tam tikros atliekos nustojo būti atliekomis atsižvelgiant į taikomą teisminę praktiką.

73. Kalbant apie esminius sprendimui pagal Atliekų direktyvos 6 straipsnio 4 dalies pirmą sakinį taikomus reikalavimus, Komisija mano, kad valstybės narės šiuo atžvilgiu turėtų laikytis 6 straipsnio 1 dalies kriterijų. Nors tai atrodo logiška, vis dėlto pagal 4 dalies formuluotę pakanka, jei valstybės narės atsižvelgia į taikomą teisminę praktiką.

74. Neaišku, kodėl naujoje Atliekų direktyvoje daroma nuoroda į teisminę praktiką, bet nedaroma nuorodos į 6 straipsnio 1 dalį. Komisijos pasiūlyme nebuvo numatyta aiškos valstybių narių kompetencijos šioje srityje²⁵. Atitinkamas nuostatas įterpė Taryba ir jomis iš pradžių turėjo būti naudojamosi remiantis esama *teisine situacija*²⁶. Ta nuoroda galėjo apimti Atliekų direktyvos 6 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Tačiau vėliau nuoroda į teisinę situaciją buvo pakeista nuoroda į teisminę praktiką²⁷. Tai galėjo būti reakcija į būgštavimus, kad teisminė praktika dėl atliekų sąvokos gali būti ginčijama atliekų statuso pabaigos taisyklėmis²⁸. Bet kuriuo atveju jokios nuorodos dėl 1 dalies kriterijų taikymo nebėra.

21 — Petersen „Entwicklungen des Kreislaufwirtschaftsrechts, Die neue Abfallrahmenrichtlinie – Auswirkungen auf das Kreislaufwirtschafts- und Abfallgesetz“, *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* 2009, p. 1063, 1066, kalbama apie išlygą konkretizuoti.

22 — 2011 m. kovo 31 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 333/2011, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kada tam tikrų rūšių metalo laužas nebelaikomas atliekomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB (OL L 94, p. 2).

23 — Apžvalgą žr. <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/index.html>

24 — A. Villanueva ir kiti „Study on the selection of waste streams for end-of-waste assessment“, Liuksemburgas, 2010 m. (<http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC58206.pdf>, p. 62, 63, 118 ir paskesni).

25 — Žr. 2005 m. gruodžio 21 d. pasiūlymo, COM(2005) 667 galutinis, p. 20, 11 straipsnį.

26 — Žr. 2007 m. vasario 28 d. Tarybos dokumentą 6891/07, p. 11 ir 2007 m. kovo 13 d. Tarybos dokumentą 7328/07, p. 12.

27 — 2007 m. balandžio 17 d. Tarybos dokumentas 8465/07, p. 13.

28 — Žr. Danijos pastabas, 2007 m. kovo 15 d. Tarybos dokumentas 7347/07, p. 13.

75. Taigi telieka daryti išvadą, kad pagal Atliekų direktyvos 6 straipsnio 4 dalies pirmą sakinį valstybės narės turi remtis teismine praktika, susijusia su atliekų statuso pabaiga. Šiuo tikslu lemiamą reikšmę turi turėti Teisingumo Teismo praktika, nes priešingu atveju jokio vienodo atliekų teisės taikymo tikėtis negalima.

3. Teisminė praktika dėl atliekų statuso pabaigos

76. Teisingumo Teismas pradeda nuo to, kad atliekos išlieka tol, kol atitinkamų medžiagų turėtojas, kaip nurodyta Atliekų direktyvos 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintoje apibrėžtyje, jų atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti²⁹. Ši atliekų sąvoka turi būti aiškinama atsižvelgiant į Atliekų direktyvos tikslą, kuris pagal šestą jos konstatuojamąją dalį turėtų būti sumažinti neigiamą atliekų susidarymo ir tvarkymo įtaką žmonių sveikatai ir aplinkai, ir į SESV 191 straipsnio 2 dalį, pagal kurią Sąjungos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio ir kuri yra grindžiama atsargumo principu bei principu, kad reikia imtis prevencinių veiksmų. Todėl atliekų sąvoka turi būti aiškinama plačiai³⁰.

77. Reikšmingi sprendimai susiję su atliekų naudojimu. Aplinkybė, kad medžiaga yra baigtos naudojimo operacijos rezultatas, yra tik vienas iš veiksnių, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant nustatyti, ar medžiaga yra atliekos. Taigi vien ja remiantis negalima daryti galutinės išvados³¹.

78. Nepaisant galimo tęstinio kvalifikavimo kaip atliekų, šiuo atžvilgiu taip pat taikomi griežti su visiško *panaudojimo* operacija susiję reikalavimai. Tokia operacija medžiagos atžvilgiu laikoma užbaigta, jeigu galiausiai medžiaga įgyja tokias pačias charakteristikas ir savybes kaip žaliava ir gali būti tomis pačiomis sąlygomis naudojama aplinkos apsaugoje³².

79. Tik kai kurių naudojimo rūšių atžvilgiu Teisingumo Teismas pripažino, kad gauta medžiaga nebegali būti atliekos. Tai taikoma pakuotės atliekų panaudojimui³³ ir metalo laužo perdirbimui į geležies ar plieno produktus, kurie yra tokie panašūs, kad juos vargiai galima atskirti nuo geležies ar plieno produktų, pagamintų iš pirminių žaliavų³⁴. Panaudojus atliekas išvalytoms dujoms, kurias galima naudoti kaip kurą, gaminti gaunamas panašios kokybės produktas³⁵.

80. Šiuo atveju nagrinėjamos dvi panaudojimo procedūros: pirmą, išmontuotų telefono ryšio stulpų patikrinimas ir pripažinimas statybine medžiaga ir, antra, faktinis jų panaudojimas medinio tako pagrindu.

a) Medinių stulpų tikrinimas

81. *Pirmame* medinių stulpų tikrinimo etape nėra pakankamai intensyvaus telefono ryšio stulpų apdorojimo.

29 — 2000 m. birželio 15 d. Sprendimas *ARCO Chemie Nederland ir kt.* (C-418/97 ir C-419/97, Rink. p. I-4475, 94 punktas) ir 2002 m. balandžio 18 d. Sprendimas *Palin Granit ir Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus* (C-9/00, Rink. p. I-3533, 46 punktas).

30 — Sprendimai *ARCO Chemie Nederland ir kt.* (nurodytas 29 išnašoje, 36–40 punktai), *Palin Granit ir Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus* (nurodytas 29 išnašoje, 23 punktas) ir 2008 m. birželio 24 d. Sprendimas *Commune de Mesquer* (C-188/07, Rink. p. I-4501, 38, 39 punktai).

31 — Sprendimas *ARCO Chemie Nederland ir kt.* (nurodytas 29 išnašoje, 95 punktas).

32 — Sprendimai *ARCO Chemie Nederland ir kt.* (nurodytas 29 išnašoje, 94 ir 96 punktai), *Palin Granit ir Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus* (nurodytas 29 išnašoje, 46 punktas) ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją* (C-283/07, 61 punktas).

33 — 2003 m. birželio 19 d. Sprendimas *Mayer Parry Recycling* (C-444/00, Rink. p. I-6163, 75 punktas).

34 — 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimas *Niselli* (C-457/02, Rink. p. I-10853, 52 punktas).

35 — 2008 m. gruodžio 4 d. Sprendimas *Lahti Energia* (C-317/07, Rink. p. I-9051, 35 straipsnis) ir 2010 m. vasario 25 d. Sprendimas *Lahti Energia II* (C-209/09, Rink. p. I-1429, 20 punktas).

82. Pagal Atliekų direktyvos 3 straipsnio 16 punktą paprasčiausias medžiagos tikrinimas rengiantis ją pakartotinai naudoti gali būti laikomas naudojimo procedūra. O pagal 22 konstatuojamosios dalies paskutinį sakinį naudojimo operacija gali būti tiesiog atliekų patikrinimas norint įsitikinti, ar jos atitinka nebelaikymo atliekomis kriterijus. Vis dėlto nagrinėjamu atveju galimo tikrinimo gali nepakakti, siekiant patikrintas atliekas laikyti žaliavomis ir produktais.

83. Pirma, stulpų tikrinimu ir atranka siekiama, kaip apibrėžta Atliekų direktyvos 3 straipsnio 16 punkte, *pakartotinai* panaudoti juos ne tam pačiam tikslui, t. y. kaip telefono ryšio stulpus, bet kaip medinio tako statybinę medžiagą.

84. Antra, medžiagos panaudojimas, nepaisant tikrinimo, dar nėra aiškus. Todėl negalima atmesti galimybės, kad turėtojas medžiagos atsikratys³⁶.

85. Galiausiai, trečia, Teisingumo Teismas ne kartą pažymėjo, kad tęstinis medžiagų užteršimas toksinėmis medžiagomis, ypač medienos apsaugos priemonėmis³⁷, rodo, kad jos turėtų būti ir toliau laikomos atliekomis³⁸. O telefono ryšio stulpai ir toliau lieka užteršti medienos apsaugos medžiagomis.

86. Svarbus pagrindas prielaidai, kad užteršta medžiaga toliau laikoma atliekomis, yra Atliekų direktyvos 13 straipsnis. Pagal jį atliekos turi būti tvarkomos nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nepakenkiant aplinkai. Taigi, kilus abejonių, pavojingos atliekos dėl jų panaudojimo negali būti išskirtos iš atliekų teisės taikymo srities, kol baiminamasi tokio pavojaus ar žalos.

b) Stulpų naudojimas mediniam takui įrengti

87. Kaip teisingai pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, *antroji* procedūra – apdorotų telefono ryšio stulpų naudojimas mediniam takui tiesti pašalina galimybę, kad turėtojas jų atsikratys ar ketins atsikratyti. Iš bylos dokumentų aišku, kad stulpai atlieka medinio tako pagrindo atraminę funkciją. Be stulpų sumažėtų medinio tako stabilumas ir pablogėtų jo funkcija. Medienos turėtojas negali to norėti.

88. Tačiau per šią naudojimo procedūrą atliekas galima ir toliau laikyti atliekomis, nes mediena lieka užteršta medienos apsaugine medžiaga, todėl nepraranda charakteristikų, dėl kurių ji galėjo būti priskirta prie *pavojingų* atliekų. Dėl to galėtų kilti *pareiga jos atsikratyti*, o pagal Atliekų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies atliekų sąvoką tai taip pat galėtų lemti, kad mediena bus laikoma atliekomis.

89. Ši pareiga atsirastų, jeigu medienos naudojimas mediniam keliui tiesti būtų Atliekų direktyvai prieštaraujanti operacija. Šiuo atžvilgiu reikia vėl remtis Atliekų direktyvos 13 straipsniu, t. y. draudimu kelti pavojų žmonių sveikatai ir kenkti aplinkai. Remdamasi tuo Austrija daro išvadą, kad pavojingos atliekos, pavyzdžiui, apdorota mediena, negali nustoti būti atliekomis.

90. Šia nuomone teisingai primenama, kad visuomet turi būti laikomasi specialių Atliekų direktyvoje nustatytų taisyklių, susijusių su pavojingomis atliekomis, pavyzdžiui, atsekamumo iki galutinio pristatymo vietos pagal 17 straipsnį ir draudimo maišyti pavojingas atliekas pagal 18 straipsnį.

91. Tačiau, neskaitant 13 straipsnio, Atliekų direktyvoje nėra pavojingų medienos atliekų naudojimą reglamentuojančių taisyklių. Todėl abejotina, ar šiuo atveju gali padėti orientuotis jau minėtos REACH reglamento nuostatos.

36 — Žr. Sprendimą *Palin Granit ir Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus* (nurodytas 29 išnašoje, 38 punktas).

37 — Sprendimas *ARCO Chemie Nederland ir kt.* (nurodytas 29 išnašoje, 87 ir 96 punktai).

38 — Sprendimai *Palin Granit ir Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus* (nurodytas 29 išnašoje, 43 punktas), *Komisija prieš Italiją* (nurodytas 32 išnašoje, 61, 62 punktai) ir *Lahti Energia II* (nurodytas 35 išnašoje, 23 ir paskesni punktai).

92. REACH reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad reglamentas netaikomas atliekoms. Tačiau būtų nenuoseklu iš Atliekų direktyvos 13 straipsnio daryti išvadą, kad atliekų, kurių turėtojas neatsikrato, nebeatsikrato ar neketina atsikratyti, naudojimo reikalavimai yra griežtesni už identiškoms medžiagoms, kurios nėra atliekos, taikomus tokius reikalavimus. Turi būti vengiama bet kokio tokio neatitikimo, bent jau jeigu yra tokioms medžiagoms taikomos taisyklės, kurių tikslas panašus į 13 straipsnio.

93. Atitinkamai REACH reglamento tikslas pagal jo 1 straipsnio 1 dalį yra užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį³⁹.

94. Nepaisant šio tikslo, bet koks medžiagų, mišinių ar gaminių naudojimas, kuris būtų leistinas pagal reglamentą, nebūtinai laikomas leistinu atliekų, visų pirma pavojingų, naudojimu. REACH reglamentas taikomas labai dideliame medžiagų, mišinių ar gaminių skaičiui, tačiau konkrečiai jų naudojimas reglamentuojamas tik labai nedaugeliu atvejų. Jie pasižymi ypač didele rizika žmonių sveikatai ir aplinkai. Atitinkamai Reglamento 128 straipsnio 1 dalyje nenustatyta jokių susijusių medžiagų naudojimo apribojimų, tačiau pagal 2 dalį valstybės narės gali nustatyti tokius apribojimus, skirtus apsaugoti darbuotojus, žmonių sveikatą ir aplinką, jeigu toks naudojimas reglamentu nebuvo suderintas.

95. Kaip jau minėta, toks suderintas reglamentavimas, taikomas CCA tirpalais apdorotos medienos naudojimui, jau egzistuoja pagal REACH reglamentą⁴⁰.

96. Todėl šis teisės aktų leidėjo vertinimas turi būti atspirties kriterijumi nustatant, kaip galima naudoti panašias atliekas.

97. Taigi į pirmuosius du klausimus reikėtų atsakyti taip, kad pagal Atliekų direktyvos 6 straipsnio 4 dalį pavojingos atliekos nebelaikomos atliekomis, jeigu daroma prielaida, kad turėtojas jų nebeatsikrato, nebeketina ar nebeprivalo atsikratyti, nes jų naudojimas reiškia naudojimą, kuris pagal suderintas taisykles, kaip nurodyta REACH reglamento 128 straipsnio 2 dalyje, aiškiai leidžiamas identiškoms medžiagoms, kurios nėra atliekos.

V – Išvada

98. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančio Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančio Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB, redakcijos su pakeitimais, padarytais 2012 m. rugsėjo 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 836/2012, XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunktyje pateiktas CCA (vario, chromo ir arseno) tirpalu apdorotos medienos naudojimo tikslų sąrašas turi būti aiškinamas taip, kad visi galimi naudojimo tikslai jame įvardyti kaip baigtinis sąrašas.
2. Šiuo atveju aptariamas CCA tirpalu apdorotos medienos naudojimas medinio tako pagrindui gali būti laikomas naudojimu „tiltams“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XVII priedo 19 punkto 4 dalies b papunkčio antrą įtrauką.

39 — Sprendimas *S.P.C.M. ir kt.*, nurodytas 14 išnašoje.

40 — Žr. šios išvados 56 ir paskesnius punktus.

3. C tipo CCA tirpalu apdorotos medienos naudojimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XVII priedo 19 punkto 4 dalies d papunkčio antrą įtrauką draudžiamas, jeigu pakartotinio sąlyčio su oda tikimybė įprastomis ar pagrįstai numanomomis naudojimo sąlygomis nėra labai maža.
4. Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 67 straipsniu ir XVII priedu yra derinami reikalavimai, susiję su šiame priede išvardytų preparatų ir gaminių gamyba, tiekimu rinkai arba naudojimui, kaip tai suprantama pagal Reglamento 128 straipsnio 2 dalį, todėl griežtesni nacionaliniai jų naudojimo apribojimai galimi tik pagal reglamentą, pavyzdžiui, pagal 129 straipsnį, ir pagal SESV 114 straipsnio 5 dalį.
5. Pagal 2008 m. lapkričio 19 d. Direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų 6 straipsnio 4 dalį pavojingos atliekos nebelaikomos atliekomis, jeigu daroma prielaida, kad turėtojas jų nebeatsikrato, nebetina ar nebeprivalo atsikratyti, nes jų naudojimas reiškia naudojimą, kuris pagal suderintas taisykles, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 128 straipsnio 2 dalyje, aiškiai leidžiamas identiškoms medžiagoms, kurios nėra atliekos.